

פניני הזוהר לשבת קודש

מו"ר הרב חיים רבי שליט"א - נספח לספר הנהגות לשבת קודש

א. כשמתקדש היום בערב שבת קודש סוכת שלום מגיעה ומתפשטת בעולם, וסוכת שלום זוהי השבת. וכל מיני רוחות רעות ומזיקים וכוחות הטומאה מחביאים ומצניעים את עצמם, כיון שמתעוררת קדושה בעולם רוח טומאה לא יכולה להגיע והעולם בשמירה גדולה, עד שאין צריך להתפלל ולומר "שומר את עמו ישראל" שזה רק בימי החול. ואפילו הרשעים בגהנם שמורים בשבת. ויש שלום למעלה ולמטה. ובזמן שמתפללים ומזכירים סוכת שלום שהיא השבת, קדושה עליונה פורסת כנפיה על ישראל ומכסה אותם כאמא על בניה, ועל ידי זה יש נשמה חדשה לכל אחד ואחד, ושמחה זו מסלקת מהם כל עניני החול וצרות ודחקות. ויש לסעוד שלוש סעודות בשבת ולטעום מכל התבשילים. וצריכה האשה בשמחת הלב ואהבה להדליק נרות שבת, כי זכות גדולה יש בזה לזכות לבנים קדושים שיאירו בעולם בתורה וביראה, ולבעלה אורך ימים ושלוש בארץ. ואשריהם ישראל שהם בחלקו וגורלו של הקדוש ברוך הוא, ועליהם נאמר "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו" (תהילים)

פרשת מקץ (דף קצז:) פרשת וארא (דף לא ב)

ב. הרשעים שבגהנם יש להם מנוחה כשמגיע שבת קודש, ובזמן יציאת שבת קודש צריכים אנחנו לעורר שמחה עליונה עלינו כדי להנצל מהעונש של הרשעים שדנים אותם מאותה שעה והלאה, ולכן יש להתעורר ולומר "ויהי נועם" וגו' (תהילים צ, יז).

פרשת בראשית (דף מח א)

ג. זכות גדולה לישראל שה' יתברך אוהב אותנו ודבוק איתנו, ומתוך אהבה זו קירב אותנו אליו ונתן לנו את התורה ואת השבת שהיא קדושה מכל הימים, ומנוחה ושמחה גדולה. ושקולה מצות שבת כמו כל התורה כולה, וכל השומר שבת כאילו שמר כל התורה כולה. "וקראת לשבת עונג" (ישעיה נח, יג), כיצד, על ידי הזמנה, שמזמין לכבוד שבת כמו שמזמין אורחים חשובים בשולחן מתוקן, בית נקי ומסודר ואכילה ושתיה מיוחדים יותר משאר ימים.

פרשת בשלח (דף מז ב)

ד. צריך להקפיד מאוד לסדר את השולחן לכבוד שבת קודש, כי בזה שורה ברכה מלמעלה, והברכה לא מצויה על שולחן ריק. השבת הוא היסוד של ששה ימים וממנו מתברכים. והשבת ירושת עולמים לישראל ולא לשאר אומות העולם. וצריך להיזהר בשבת קודש שיש עטרה קדושה מלמעלה שלא לחלל בפיו - בדיבור חול, בידיו - בעשיית מלאכה, וברגליו - שלא לצאת מתחום שבת. כי שבת זה מקום מכובד בקדושה, והוא סוד עטרה לשבת. ואשרי חלקו של הזוכה לדקדק בכבוד שבת, אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.
שם (דף סג ב)

ה. כל הברכות שבעולם באים בזכות יום השביעי, וכל ששה ימים שהיה יורד מן במדבר לישראל היה זה בזכות יום השביעי. וצריך לסדר השולחן לסעודות שבת, שיתברך השולחן כל ששת הימים. ועל ידי שמענג ואוכל סעודות שבת יהיה מצוי בשפע שובע ועונג בעולם. ומי שגורע סעודה אחת מהם הפגם עולה למעלה ועונשו גדול. וצריך לענג ולשמוח בכל הסעודות שיש בהם אמונה שלימה, כי השבת יקרה יותר מכל החגים והזמנים. וחכמי ישראל היו מזמינים בפה את עצמם לסעודה באמירת "אתקינו סעודתא דמלכא". וניצול משלוש פורענויות קשות כשאוכל סעודות שבת. ובפרט אם נזהר לעזור ולסייע גם לנזקקים ומשמח אותם במאכלים טובים. ומי שעושה כך, מקבל לשבת קודש נשמה עליונה, נשמה שכל השלמויות נמצאות בה כמו עולם הבא. כי שבת שמו של הקדוש ברוך הוא. ואין בשבת דינים ועונשים, וחייבי גהנם נחים. ורק שמחה ועידונים יש בעולם. ואפילו בזמן תפילת מנחה שיש דינים כל יום, בשבת קודש יש רצון אהבה ושמחה בכל, כי משקל של שבת כמו כל התורה כולה והשומר אותה כשומר כל התורה כולה.
פרשת יתרו (דף פח א)

ו. "זכור את יום השבת" (שמות כ, ז). זה סוד ברית קודש של השבת שבו קיימים כל היסודות של חלקי הגוף, והיסודות של התורה תלויים בו. וקיום השבת כקיום כל התורה, וכמו מי שזוכר את המלך שצריך לשבח, כך הזוכר את השבת צריך להיזהר בכבודה ולקדשה.
שם (דף צב א)

ז. "אם אחרת יקח לו" (שמות כא, י). יש כאן סוד הסודות, כשמגיע זמן של שבת קודש ומתקדש היום, יוצאות נשמות מגן עדן ובאות הנשמות הקדושות לעולם הזה ונמצאות כאן כל יום השבת למי שראוי לכך, ובצאת השבת עולות למעלה. וזוהי נשמה אחרת המתווספת לו בשבת קודש בלבד.
פרשת משפטים (דף צח א)

ח. בכל לילה אומרים בערבית "והוא רחום" (תהילים עח, לח) בגלל פחד שבלילה בגהנם, שהרשעים נידונים יותר בלילה מביום, ובשבת קודש אין

פחד מדין גהנם ולא דינים אחרים, ואין להם רשות להזיק.
פרשת תרומה (דף קל א)

ט. כשמגיעה השבת, כל הדינים ושלטון הרוגז מסתלקים, ואין שלטון אחר בעולם, רק אור קדושת השבת העליון. וכשמברך את ה' יתברך בשבת קודש צריכים כל העם לברך באהבה ושמחת הלב, שהשבת תתברך גם על ידי עם ישראל. וכשעושים כך, יוצא קול בכל העולמות אשריהם עם הקדוש שמברכים ומקדשים למטה ובזה מתברכים ומתקדשים מלמעלה.
שם (דף קלה ב)

י. רב המנונא סבא, כשהיה עולה מהנהר בערב שבת קודש, היה יושב רגע אחד ומביט למעלה ושמח. והיה אומר שרואה שמחה גדולה במלאכי מעלה, עולים ויורדים. וביום שבת בבוקר יש התעלות של שמחה בכל העולמות, ועל זה נאמר "השמים מספרים כבוד אל" וגוי' (תהילים יט, ב), ולכן תיקנו החברים להוסיף בשירות ותשבחות בשחרית של שבת "רננו צדיקים" (שם (לג, א) וכו' וכו'.
שם (דף קלו ב)

יא. גופות הרשעים אשר נמשכים אחר תאוות עולם הזה והנאות ועינוגים של הגוף, נטמאים בטומאה של קליפה קשה ביציאת נשמתם. אבל גופות הצדיקים שלא מתענגים בעולם הזה, אלא רק בענוגי מצוה וסעודות שבת וחגים, אין רוח טומאה שולט עליהם ואין להם רשות להתקרב להם, ואשריו מי שזכה לכך.
שם (דף קמא ב)

יב. בערב שבת קודש כשמתקדש היום יוצא כרוז בכל מדורי גהנם שהיום קדוש ודינים מסתלקים, ולא מענישים את הרשעים בשבת ויש להם מנוחה. אבל אש גהנם לא מפסיק מאותם הרשעים שלא שמרו שבת קודש. ושאר הרשעים שבגהנם שואלים מה שונים אלו מאלו, ובעלי הדין עונים להם, אלו רשעים שכפרו בקדוש ברוך הוא ועברו על התורה כולה בגלל שלא שמרו שבת לכן אין להם מנוחה לעולם, ושאר הרשעים זכותם לצאת ממקומם בשבת ויש להם רשות לראות אותם נענשים. ומלאך אחד מראה להם את גופם מלא תולעים, ולנשמתם אין מנוחה באש גהנם. ושאר הרשעים מסתובבים סביב אותו גוף שחילל שבת ומכריזים עליו זה פלוני רשע שלא חשש על כבוד ה' יתברך וכפר בו ובתורתו, אוי לו, טוב שלא היה נברא ולא יגיע לדין זה ולבושה זו, ועליהם נאמר "ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר" (ישעיה סו, כד). תולעתם לא תמות - מן הגוף, ואשם לא תכבה - מהנשמה, והיו דראון - כלומר די ראייה, ראינו בעינינו. ולמה, כי שבת שקולה כנגד התורה, והתורה זה אש, ומי שעובר על אש

התורה ישרף באש גהנם לעולם.
שם (דף קנא א)

יג. "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" (תהלים סט, יד). בזמן מנחה בשבת, בימי חול בזמן מנחה יש דינים בעולם ואין זה עת רצון, אבל בשבת קודש אין רוגז מצוי, והדינים המתעוררים מתחברים עם הרחמים ונכללים בו ויש שמחה לכל. ובאותה שעה של עת רצון הסתלק משה רבינו מהעולם והיה שמחה למעלה וצער למטה, וכן יוסף הצדיק ודוד המלך. ולזה אומרים "צדקתך" בשבת, והוא זמן ועת רצון לבקש משאלות לבנו, שנאמר "ענני באמת ישעך" (שם, שם).
שם (דף קנה ב)

יד. "ויקהל משה וכו' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה'" וגוי' (שמות לה, א-ב). חזר והזהירם על השבת לאחר שנכשלו בחטא העגל על ידי ערב רב, אסף משה רבינו את עם ישראל בלבד וחזקם ונתן להם את השבת. פרשת ויקהל (דף רג א)

טו. כיון שנכנס שבת, אש גהנם וחייבי גהנם יש להם מנוחה, ועליונים ותחתונים יש להם מנוחה. וכשיוצאת השבת וישראל מברכים על האש, כל אחד ואחד חוזר למקומו. ואשרי אותו אדם ששולחנו מסודר ונראה כמו שצריך והכל מתוקן לסעודה, כל אחד כפי כוחו. וכשמגיע השבת צריכים כל עם ישראל לרחוץ עצמם משמוש החול, שבחול רוח אחרת שולטת על העם, וכשרוצה האדם לצאת מאותה רוח ולהכנס לרוח קודש העליון צריך לרחוץ עצמו ולהתקדש.
שם (דף רד א)

טז. כיון שיש רוח עליון קדוש בשבת, כל הרוחות הרעות והמקטרגים מסתלקים ואין צורך להתפלל על שמירה, שהרי ישראל שמורים ועומדים וסוכת שלום פרושה עליהם ושמורים מהכל. ואם תאמר אם כן למה אסור לצאת יחידי בלילה בליל רביעי ובליל שבת, ויש לומר שבליל רביעי יש מזיקים כידוע, ובליל שבת קודש מאחר שהרוחות והמזיקים כולם יורדים ומתחבאים בעפר, צריך אדם יחידי להזהר מלהתגרות בהם. ועוד שלפעמים יכולים לצאת ולהראות לבני אדם, והבטחת השמירה היא לציבור באופן כללי, ויחיד ישמור עצמו יותר.

יז. גם יום שבת קודש שמחה לכולם וכולם שמורים למעלה ולמטה, ועם הקדוש מקדימים לבית הכנסת ומשבחים בשירים ותשבחות, וכולם שמחים למעלה ולמטה, והמלאכים בשמים אומרים אשריכם עם קדוש שבארץ שה' יתברך מתעטר בכס וכל הכחות למעלה שמחים בזכותכם. וכיון שנכנסו הציבור לבית הכנסת אסור לדבר אפילו לצורך בית הכנסת, אלא רק בתפילות ותשבחות ותורה, ומי שמדבר ועוסק בדברים אחרים

ובפרט במילי דעלמא, זה ברנש שמחלל שבת, אין לו חלק בעם ישראל, שני המלאכים הממונים על כך ביום השבת, מניחים ידיהם על ראשו ואומרים, אוי לפלוני שאין לו חלק בקדוש ברוך הוא. ועל כן צריך להשתדל מאוד ולעסוק בשבת קודש אך ורק בתפילות, שירות ותשבחות ולימוד התורה, כי היום הזה יום שבת קודש יום של הנשמה ולא של הגוף, ולכן אומרים נשמת כל חי בשבת קודש, שבו מוזכר הנשמה והרוח בלבד, וכן השבח הנפלא אל אדון על כל המעשים שיש בו כ"ב אותיות והוא שבח גדול העולה על כל השבחים.

י.ח. ומי שמבטל מצות עונג שבת, ומתענג בימי החול, הרי זה מחשיב דברים אחרים יותר מהקדוש ברוך הוא ומזלזל ברוח העליון כשלא מענגו, ויפרעו ממנו בעולם הזה ובעולם הבא. ומי שמוסר עדות לכבוד שבת קודש בשמחה ואהבת הלב לפני אבינו שבשמים, מכפרים על כל עוונותיו.
שם (דף רה א)

י.ט. אותו רוח העליון השורה על האדם והוא שמח ומתענג בו, כך יהיה שמח לעולם הבא. כי כמו שהאדם בשבת קדוש בעולם הזה מקדושה עליונה השורה עליו, כך אותה קדושה עליונה תועיל לו ותשמח אותו לעולם הבא. וכשמשלים את כבוד השבת כפי הצורך, הקדוש ברוך הוא אומר עליו את הפסוק "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה
שם (דף רט א)

כ. "ויכל אלקים ביום השביעי" (בראשית ב, ב). אף על פי שכל המלאכות הושלמו עד כניסת שבת קודש, עדיין לא היה שלמות בעולם עד שהגיע יום השביעי. על ידי שבת קודש נשלמו כל המלאכות והשלים הקדוש ברוך הוא את העולם, וזהו קיומו של העולם, כי כל עבודת הקודש נשלמת מעצמה וכן במשכן לרוב קדושתו שנאמר "והבית בהיבנותו" (מלכים א ו, ז), אשר בנוהו לא נאמר אלא בהיבנותו, שהושלמה מעצמה וכאילו אחרים עשוהו, וכך קיום העולם התמידי בזכות שבת קודש.
פרשת פקודי (דף רכג א)

כ.א. יש ארבעה מלאכים בארבע קצוות העולם הממונים להשגיח על אלה שהם שומרי שבת, ומענגים את השבת כראוי. כשנכנס שבת קודש, הם רואים את כל השולחנות של שומרי השבת שהרי הם בני היכל המלך ואלפי אלפים מלאכים איתם על אותם השולחנות, וכשרואים שמענגים את השבת כראוי מברכים אותם וכל המלאכים עונים אמן. ומה הברכה שמברכים את השולחן המסודר והמעונג כראוי, "אז תתענג על ה' וגו' כי פי ה' דיבר" (ישעיה נח, יד), וכולם עונים, "אז תקרא וה' יענה" (שם, ט). ובסיום סעודה שלישית אומרים על אותו שולחן, "אז יבקע כשחר אורך וגו' כבוד ה' יאספך" (שם, ח). וכשרואים שהשולחן של אותו ברנש לא

מסודר ומעונג כפי הדין, אז דוחים אותו ואומרים עליו דברים לא טובים (הכתובים בתהילים בפרק קט) רחמנא ליצלן. ובמקום עונג מקבל נגע חס ושלו.

שם (דף רנב ב)

כב. נאמר בקהלת (ח,טו) "אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח", וכי שלמה המלך משבח כך, אלא זוהי שמחה של המלך הקדוש בזמן שהיא שולטת בשבתות וימים טובים, שמכל מעשים טובים שיעשה האדם אין טוב לאדם כי אם לאכול ולשתות ולהראות שמחה ויזכה לחיי עולם הבא. כי כל אדם שאוכל ושותה ושמח לכבוד שבת, כל מה שהוציא לאכול ולשתות זה כמו שנתן הלואה לקדוש ברוך הוא וה' יתברך יתן לו כפל כפליים. בשני אופנים נחשב שנתן הלואה לה' יתברך: א. כשמרחם על העניים והנזקקים, ב. הוצאות של שבת וחגים, שהרי זה הלואה לה' יתברך, ועליו נאמר (משלי יט,יז) "מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו".

שם (דף רנה א)

כג. יש היכל בשמים שנקרא נגע, וממנו יוצאת רוח שנקראת נגע צרעת ומטמאת את כל בעלי לשון הרע. ויש גם נגע העליון שהוא ממונה על כל שולחנות של שבת, שאם נכנסה השבת ולא סידרו בשולחן עונג שבת כפי מה שצריך ומבזים את עונג שבת, אותו הנגע לוקח לעצמו את השולחן ושולט עליו, ואז כולם פותחים את פיהם ואומרים דברים לא טובים (הכתובים בתהילים בפרק קט). ואותם האנשים נמסרים בידי סטרא בישא, ואוי לו שהפסיד את הסטרא דקדושה ונכנס לסטרא בישא מסאבא, רחמנא ליצלן.

שם (דף רסה ב)

כד. על הפסוק בפרשת פנחס (במדבר כח,י) "עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה", חוץ מפשט הפסוק (עיין פרש"י שם) מפרש עוד בזוהר הקדוש שצריך לכוון את הלב בעניני שבת ובתפילות למעלה למעלה הרבה יותר משאר הימים. וזה פירוש הפסוק על עולת התמיד, כלומר עולת השבת תהיה למעלה מעולת התמיד. וכן אצל חנה "ותתפלל על ה'" (שמואל א א,י), חוץ מפשט הפסוק שהתפללה אל ה' יש עוד ענין, "על" דייקא, כלומר בכוונה עצומה, מפני שבנים תלויים במזל הקדוש. פרשת אחרי (דף עט ב)

כה. "והיה שבעת ימים תחת אמו" (ויקרא כב,כז), בכדי שיתיישב בו הכח ויתקיים על ידי שעובר עליו שבת, ואם לא, לא יתקיים וכמו טריפה, נמצא קיום השבת מחזק אותו. וכן ברית מילה בשמירת שבת אחת יתקיים בו הכח בעולם ויהיה אפשר למולו. שבת זה כח המקיים. וזה ביאור הפסוק "אדם ובהמה תושיע ה'" (תהלים לו,ז), דין אדם ודין בהמה אחד הוא לענין שעובר עליהם קדושת השבת, כי כולם זקוקים

בז. אמר רבי יהודה השמחה והשמירה של יום השבת עולה על הכל, שהרי היום הזה מעוטר בחכמה ובינה ומוסיף קדושה על קדושתו ואין כזה דבר בשאר ימים. ולכן זה יום של שמחה למעלה ולמטה, כולם שמחים בו, מלא שמחה בכל העולמות, וכולם מתוקנים ממנו. ביום הזה יש מנוחה בעולם גם לרשעים בגהנם.

בז. משל למלך שעשה משתה לבנו יחידו ושם לו עטרה ומינהו על הכל ויש שמחה לכולם, והיה אחד משוטרי העיר שהיה ממונה על הוצאה לפועל להרוג או להלקות כפי החוק, וביום הזה לכבוד שמחה של המלך ביטל ודחה את הדין, כך יום השבת יש שמחה לכולם ושמחה למלך ולא להצטער ביום זה ועל זה נאמר "וקראת לשבת עונג" (ישעיה נח, ג). וזה עונג על ה', ואין כזה עונג בשאר ימים. ובמה מרגישים את העונג, בסעודות שבת שמזמינים ומסדרים שולחן לכבוד המלך, ואפילו יש עוד חג או יום טוב בשבת הכל בזכות השבת וממנו יש שפע לכל החגים והמועדים, מלבד ערב פסח שחל בשבת קודש שאי אפשר לאכול סעודה שלישית כלל ועיקר. ורבי שמעון בר יוחאי הקדוש מוסיף שמימיו לא ביטל סעודות שבת ואפילו בערב פסח שחל בשבת שהיה עוסק בחכמת התורה ומעשה מרכבה. ביום השבת צריך לשכוח את הצער והרוגז והדוחק, כי זה יומא דהלולא דמלכא. ביום הזה אסור לדבר!!! שנאמר "ממצוא חפצך ודבר דבר" (שם, שם), כלומר חפצך אסורים ורק חפצי שמים מותרים, שביום הזה כל האמונה קשורה בו. שם (דף צד ב)

כת. רבי יוסי ורבי יצחק הלכו בדרך, שאל רבי יוסי למה כל כך חמור בשבת קודש מי שמדבר דבור חול שהנביא צועק ואומר "ממצוא חפצך ודבר דבר" (שם, שם), מה כבר יש דבר גרוע בדבור. אמר לו רבי יצחק יש גריעותא גדולה בזה, כי כל מלה ומלה שיוצא מפיו של האדם עולה למעלה, ומאחר והיא מלה של חול ביום קדוש יש בזה גריעותא למעלה, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל שואלים מי הוא זה שהביא דבור חול לכאן. ולכן הרהור מותר, כי בהרהור אין מעשה ואין קול ולא עולה, אבל מלה שיוצאת מפיו בוקעת אוירים ורקיעים ועולה למעלה. ומלה קדושה מלה מהתורה עולה ועושה כתר למעלה ויש בזה שמחה גדולה. אמר לו אם כן איך התירו לעשות תענית חלום בשבת, הרי ביטל מעצמו שמחת השבת. אמר לו באמת יש שמחה בשבת בכל העולמות ואפילו לרשעים שבגהנם, אבל האיש הזה שעשה תענית בשבת בגלל חלום לא טוב בליל שבת קודש, זה מבטל וקורע גזר דין של שבעים שנה, כי כולם אוכלים ושמחים והוא בצער, וצריך להוסיף עוד יום תענית. ואשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. שם (דף קה א)

כט. תלמידי חכמים דומים לשבתות וימים טובים. ואמר רבי אבא אנחנו ששה נרות שמאירים מכת הנר השביעי, והוא רבי שמעון בר יוחאי, שביעי לכל, שהרי אין קיום לששה בלי השביעי, נמצא שהכל תלוי בשביעי. ורבי יהודה היה קורא לרבי שמעון בר יוחאי שבת, כמו שבת קודש לה' אף רבי שמעון קודש לה'. ועתידיים החברים הצדיקים להתעדן בזכות רבי שמעון בר יוחאי לעולם הבא, שנאמר "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד" (ישעיה נח, יג), מי הוא קדוש ה', ומכובד זה רבי שמעון בר יוחאי שנקרא בעולם הזה ובעולם הבא. ובזוהר הקדוש (פרשת פנחס דף רלב א) אמרו על רבי שמעון בר יוחאי שנקרא רבם של נביאים, רבם של חכמים, רבם של מלאכי השרת, שה' יתברך מדבר על פיו וכותב על ידו סודות שלא נשמעו ממתן תורה ועד היום. פרשת נשא (דף קכה א ודף קמד א)

ל. בשבת קודש צריך להוסיף מחול על הקודש בין במאכליו בין במשתיו ובין בלבושיו. וצריך לתקן לעצמו מקום נח בכרים וכסתות מרוקמים מכל מה שבבית, כמו שמכין חופה לכלה שהשבת נקראת כלה, ולכן הצדיקים היו אומרים בואי כלה. וצריך לעורר שירה ושמחה בשולחן לכבודה. ועוד צריך לקבל הכלה בכמה נרות מאירות בשבת ובכמה סוגי תענוגים ולבושים משובחים, ובית מתוקן בכמה תיקונים, ומקום להסיבה לכל אחד ואחד, ובשמחה ותיקונים אלו גורמים שהשפחה תשאר בחושך, ברעבון, בבכיה, בהספד, בלבוש שחור, כי "זה לעומת זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד). ועל ידי שמחה וקדושה בשבת מכניעים את יצר הרע וכחות הטומאה. פרשת עקב (דף רעב ב)

לא. שני ככרות בשבת רמז לשני לוחות הברית, ורמז לשני יודין שהם הויה - אדנות. ובשבת קודש אין מזיק ואין שטן שולט, ואפילו בגהנם לא שולט. וצריך לסעוד שלוש סעודות בשבת, ומי שלא מקיים אותם מתהפך לו לנגע צרעת. ומי שאין לו שיקח הלואה, והקדוש ברוך הוא אומר לו עלי ואני פורע (ביצה טו:). וכן מצוה לומר בשולחן דברי תורה, וצריך להזמין תלמיד חכם שיאכל איתו כדי שישתדל לשמוע דברי תורה. שם (דף רעג א)

לב. צריך לשמוח בשלוש סעודות בשבת, שהרי האמונה ויסודות האמונה כלולים ומצויים בסעודות אלו. ורבי שמעון העיד על עצמו שמימיו לא ביטל שלוש סעודות, שבהם זוכה לאמונה שלימה וכל הדינים נכפפים. פרשת האזינו (דף רפח ב)

לג. בזמן שהשכינה בגלות נאמר עליה "ולא מצאה היונה מנוח" (בראשית ח, ט), אלא בשבת וימים טובים, ואז השכינה נמצאת עם ישראל ודרה איתם שנאמר "ושמרו בני ישראל את השבת וגו' לדורותם"

(שמות לא, טז). אשריו מי שיעשה לשבת דירה נאה בליבו, וכלים נאים באבריו, ואשה נאה בנשמתו, שבגלל זה השכינה שורה עליו שהיא נשמת כל

תקוני הזוהר (דף כב ב)

לד. מי שמקבל את האורח - דהיינו נשמה יתירה הבאה בערב שבת קודש - בפנים צהובים בגוף מאיר ובשמחה ובתענוג בעולם הזה, כך נשמתו רוחו ונפשו כשתצא מגופו בעולם הזה, יקבלו אותו בעולם הבא כפי שקיבל את השבת בעולם הזה, ועליו נאמר "גם ציפור מצאה בית" (תהלים פד, ד). אשריו מי שמקבל את האורח הזה בלב שלם, כאילו קיבל את פני השכינה, שבמידה שאדם מודד כך מודדים לו. שם (דף כג ב)

לה. הפסוק "גן נעול אחותי כלה" (שיר השירים ד, יב), נאמר על ששת ימי המעשה, אבל בשבת קודש שכתוב לוו עלי ואני פורע, ושלא יהיה כנועל דלת בפני לווים, היא פתוחה בשבת שיש נשמה יתירה. ומרומז בספר יחזקאל (מו, א) "יהיה סגור ששת ימי המעשה, וביום השבת יִפְתָּח". ומי שלא לווה כדי לכבד את השבת, או שלא מוסיף לשבתות וימים טובים - שהרי כל המוסיף מוסיפים לו וכל הגורע גורעים ממנו נשמה יתירה - ונשאר עני, ואם חכם הוא חכמתו מסתלקת, ואם עשיר הוא ממונו יסתלק ממנו ויהיה עני יבש. כמו שהוא מונע מלמעלה נשמה יתירה שהיא נשמת כל חי ומשאיר את יום השבת עני ושכינה יבשה, כך ימנע הברכה ממנו, מדה כנגד מדה. וכל מי שמוסיף בשבת, יצמח לו טובות הרבה כמו זרעים שבגן ויהיה לו שמחה גדולה. שם (דף לח א)

לו. "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו" וגו' (דברים לב, יא). כנשר יעיר קנו - זה ירושלים, על גוזליו ירחף - אלו עם ישראל, יפרוש כנפיו עליהם - בשבתות וימים טובים. ולכן מברכים בליל שבת קודש "הפורש סוכת שלום". ואז זוכים להמשך הפסוק "יקחהו ישאהו על אברתו" כמו שנאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים" (שמות יט, ד), ומכאן גודל השמירה של שבת קודש. שם (דף נג א)

לז. צדיקים גמורים אלו ששומרים מצוות שנקראים ח"י, ושבתות וימים טובים שעליהם נאמר "ותבא אליו היונה לעת ערב" (בראשית ח, יא) והוא ערבי שבתות וימים טובים, שהשכינה שורה אז עליהם בגלל שהם קודש, שנאמר "קודש ישראל לה" (ירמיה ב, ג). שם (דף נד ב)

לח. צריכים ישראל לעשות שינוי בשבת קודש מימות השבוע. שינוי מקום, שינוי השם, שינוי מעשה, שלא יכנס האויב שהוא ס"מ. אם זוכים

לשמור שבת צריך לשנות מימות החול בלבוש ובמאכלים, אם היה רגיל לאכול שתי סעודות בימי החול בשבת יאכל שלוש. ובכל צריך לעשות בשבת תוספת, אם רגיל בחול לאכול לחם ויין, יוסיף בשבת בשר, וזוהי תוספת שבת.

לט. שינוי מעשה - אם היה רגיל לעשות מעשים של חול, לא יעשה בשבת, שנאמר "ששת ימים תעבוד" (שמות כ,ט). וכן שינוי השם - לכל השבוע קורא ששת ימי המעשה וליום השביעי קורא שבת דהיינו השבת המעשה, ביטול עבודה. וכן שינוי מקום - בימות החול היה מבעיר אש, ובשבת קודש עושה שינוי ולא מבעיר שנאמר "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (שמות לה,ג). ועוד צריך לשנות מעבד לאדון, שנאמר "וישנה ואת נערותיה" (אסתר ב,ט) דהיינו ביום השבת להרגיש שהוא קשור למלך. וכן לתקן לשנות ולהוסיף תיקון הבית בשבת יותר מבחול, שיהיה מושבו שיושב עליו שהוא מקומו מיוחד ונאה לשבת. וכן שינוי מעשה - אם היה עצוב בחול יהיה שמח בשבת, ואם היה לו קטטה בימי החול עם איש מסוים או עם אשתו יעשה שלום עמהם בשבת. ואמרו הקדמונים (עי' שבת קיח:), אם היו ישראל מקיימים שבת אחת כהלכתה, מיד היו נגאלים.

מ. וכן צריך לשנות בנר דולק ומטה מוצעת ושולחן ערוך, שאם היה רגיל בימי החול להדליק נר אחד, בשבת קודש יוסיף נר שני. בשולחן שבת אם היה מברך על לחם אחד יברך על שנים כמו לחם משנה. וכן מטה מוצעת להיות עם בני משפחתו בשלום ובשינה מתוקה. כי צריך שינוי מימות החול בכל דבר ודבר. ואם זכה ויש לו שלום בית עם כל בני משפחתו כל ימות השבוע, יעשה תוספת שבת בפיוסים ודיבורים באהבה גדולה מאוד שירגישו את התוספת. ועל זה נאמר "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי" (שיר השירים ה,ב), תוספת מילים ופיוסים לאשתו ולמשפחתו.

מא. וכשרואים המזיקים וכוחות הטומאה וסטרא אחרא שינוי בשבת בכל, אין להם רשות להתקרב ועליהם נאמר "והזר הקרב יומת" (במדבר ג,לח) מפני ש"קודש היא לכם" (שמות לא,יד). ובכל תוספות קדושות אלו נקראת השכינה "מוסף שבת" וכשמתרחקים ממעשים של ימי החול הרחקה נפרת, ואז אין שום דבר זר יכול להתקרב, ואז הקדושה גדולה והשבת מתייחדת איתנו כמו חתן וכלה. ובאופן זה שקולה שמירת שבת ככל התורה

שם (דף נו א)

מב. כל מי שגורע עונג שבת, כאילו גוזל את השכינה שהיא נקראת שבת בת יחידה. ואמרו חז"ל "איזהו גבור הכובש את יצרו" (אבות ד,א). מאי הכובש, כמו הפסוק "וכבשוה" (בראשית א,כח), כלומר כבושה תחת ידו, כמו כלב שהוא כבוש וקשור בידי אדונו, ואז מתגבר על ס"מ שהוא יצר

הרע.
שם (דף נט ב)

מג. בשבת קודש גהנם לא שולט בעולם, ולכן נאמר בתורה "לא תבערו אש" (שמות לה, ג). ואם ברנש מדליק בשבת, אומר הקדוש ברוך הוא אני מכבה את האש מגהנם בשבת ואתה מדליק חשמל או מבעיר, אתה תשרף בגהנם. כי הפסוק "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" זה גם בגוף, דהיינו כעס ומחלוקת ועצבות וקטטה. אלא צריך לקבל את האורחים - והם המלאכים הבאים לנו בזכות נשמה יתירה של שבת קודש - בשמחה ובטוב לבב.

מד. וצריכה האשה להדליק נרות שבת בימין, דהיינו בצד דרום, ונחשב לה כאילו הדליקה נרות בבית המקדש בדרום ושולחן בצפון. ובאותו בית שמצוי דירה מתוקנת ומסודרת מנורה בדרום ושולחן בצפון ומטתו בין צפון לדרום, אומרים אותם המלאכים שבאים עם השכינה, אין זה בית של הדיוט ועם הארץ אלא מקום שיש בו רצון של ה' יתברך. אבל בית שלא מתקנים תיקונים אלו בליל שבת, המלאכים אומרים אין זה בית של ישראל שעליהם נאמר "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם" (שם לא, טז), לדרתם כתיב חסר מלשון דירה, כלומר לתקן תיקונים בדירה לכבוד שבת קודש.
שם (דף סט ב)

מה. כל מי ששומר שבת ומכבד ומענג לכבוד ה' יתברך, ה' יתברך יתן לו מקום למעלה במנוחה בלי טרחה, וינוח שם מכל טורח העולם הזה שטורח בו בכמה גלגולים וכמה מעשים.
שם (דף קלא א)

מו. מסופר על רבי יוסי בן פזי שהזדמן פעם לכפר קרדו שהיו שם אנשים שמחים בחלקם. וראה בליל שבת קודש שהמארח שלו לפני השינה עומד בצד אחד וזוגתו בצד השני ומרבים בתפילה כדי שיזכו להפקד בבן צדיק ירא שמים מקיים מצוות ולא זז מהתורה ימין ושמאל, ואמר להם יהי רצון שתזכו לכך כי ראה שמכוונים לשם שמים. וכשחזר רבי יוסי לשם לאחר כמה שנים ראה את אותו הבן שנולד להם שהוא כעת בן שבע שנים, ולא רצה לדבר עם רבי יוסי. ואמר לו אביו תבוא אליו שהוא גברא רבה, וענה אותו ילד שחושש מלבוא אליו כי אולי אין נשמתו קדושה. וכשתמה אביו, ענה לו והתקרב אליו, שרואה שנשמתו באמת קדושה אבל מזמן קרוב ולא מזמן רב. והודה לו רבי יוסי על כך, כי היה עדיין רווק אבל עמל ויגע בתורה עד שזכה לנשמה קדושה. ומכאן מעלת התפילה של ההורים לפני המצווה בליל שבת קודש כדי לזכות לבנים צדיקים.
זוהר חדש (דף יא א)

מז. רב אמר כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ראה את השבת שהיא מנוחה וקדושה והכינה לדורות. ואין לך כל שבת ושבת שאין הקדוש ברוך הוא עושה מחול עם הצדיקים בגן עדן, ונזונים מאספקלריא המאירה. ואמר רב הונא, אפילו הרשעים שבגהנם מוכתרים ביום השבת ושקטים ונחים, כי אין לך רשע שאין לו מעשים טובים. כי יום שבת נקרא שלם, ולפיכך אינו נגרע מהטוב וההנאה שבו, בין לצדיקים בין לרשעים. ואמר רבי יהודה אין לך שבת וקלוס לפני הקדוש ברוך הוא כמו שבחו של שבת, ואפילו יום השבת משבח לו שנאמר "מזמור שיר ליום השבת" (תהלים

שם (דף יז א)

מח. כשגרמו העוונות, והשבת לא נשמרה כראוי, שנאמר (ירמיה יז, כב) "ולא תוציאו משא מבתים ביום השבת" - כלומר אל תטילו על עצמכם משא של ימות החול שהרי מגן עליכם יום השבת - ולא שמעו לנביא, ואז הגיעה חרב נוקמת נקם ברית. כי השבת והמילה והצדיק נקראים ברית, והעובר עליהם, סכנה, רחמנא ליצלן.

שם (דף כט א)

מט. כשיצאו ממצרים והגיעו למרה, מדת הדין קטרגה לפני ה' ואמרה מאחר שמכרו את אחיהם ועשו פרצה גדולה הרי שצריכים לסבול עוד ואיך יוצאים מהגלות. ואמר הקדוש ברוך הוא יש לי בתורה מתנה טובה ושבת שמה ואם ישמרו את השבת תסגר הפרצה ההיא שהשבת מכפרת על אותנו עוון. ולכן קבלו שבת במרה כדי שיקבלו על עצמם לשמור שבת ומדת הדין אין לה רשות לקטרג, שנאמר "שם שם לו חוק ומשפט" (שמות טו, כה). ומכאן שיכולה השבת לרחם עלינו ולקבץ אותנו מגלותינו. ואם ישמרו בני ישראל שתי שבתות כהלכתם, מיד נגאלים. כי על ידי שמירת שבת יש קיום למעלה ולמטה, ושערי ירושלים העליון הנקרא שערי צדק היא כלה הכלולה מהכל. ועל ידי שמירת שבת תתחזק המלכות בארץ בידי דוד המלך ע"ה, ולכן אמר דוד המלך ע"ה "לך ה' הממלכה" (דברי הימים א כט, יא) בשתי ממי"ן, לכלול יחד מלכותא דארעא עם מלכותא דשמיא.

שם (דף כט א)

נ. "ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק" (שמות יז, ט). למה דוקא יהושע, כי עמלק בא בעוון מכירת יוסף, והרי שמירת שבת קודש באה לכפר על עוון מכירת יוסף, ואם חיללו את השבת אז מגיע עמלק, כי חסר סגולת שבת שתגן. ולכן דוקא יהושע שהיה מזרעו של יוסף שהיה צדיק יבוא וילחם בעמלק ויחליש אותו ויחזרו להתחזק בשמירת שבת

שם (דף לא)

נא. צריך האדם שלא יראה עצמו שבע בימי החול, אלא בשבת שאין שלטון לכוחות הטומאה, אבל בימות החול יכולים להזיק. ובשבת יש להראות שובעה הפך מהשפחה לילי, ולהראות שמחה הפך מעצבות שבתא"י. במקום חושך אור, ובמקום עינוי עונג. והמכבד את השבת ימלט מהמזיקים. וכמו שיוסף הצדיק שמר ברית קודש וניצול מבור נחשים ועקרבים וזכה למלכות, כך שומרי שבת ואות ברית מילה עליהם נאמר "ישראל בני מלכים" (שבת קיא.). ואם ישמרו שבת אחת כהלכתה מיד

שם (דף לג א)

נב. בשבת קודש צריך לשמוח האדם ביום ובלילה ולהכין ולתקן שולחן מכובד, ועושה שמחה למעלה ולמטה. וכשחוזר מבית הכנסת הולכים עמו מלאכים קדושים מצד זה ומלאכים מצד זה, והשכינה עליהם כאמא על בניה. ובאותה שעה יתקיים בו "יפול מצדך אלף וגוי כי אתה ה' מחסי, לא תאנה אליך רעה" וגוי (תהילים צא, ז-י). כל זה בתנאי שיכנס לביתו בשמחה ויקבל האורחים בשמחה, וכשיראו המלאכים נרות מאירים ושולחן מתוקן ובעל ואשה שמחים, באותה שעה השכינה אומרת זה שלי הוא "ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה מט, ג). ואם לאו, השכינה מסתלקת והמלאכים הולכים, ויצר הרע וחיילותיו מתחברים עם אותה משפחה, ואומר שלי הוא ושורה עליו טומאתו. ומסתלק שם "יה" מהאיש והאשה ונשאר "אש" עם "אש". והשולחן שלו מלא קיא צואה, ואין צואה אלא יצר הרע שהוא טמא. והבא להיטהר מסייעים אותו, וכשהוא זכאי מלאכים קדושים יתהלכו איתו וישמרו אותו בכל מקום, ועליו נאמר "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך" (תהילים צא, יא). שם (דף מח א)

נג. יש שער מיוחד בשמים שלא נפתח אלא בשבתות וימים טובים וראשי ח'דשים, ועל זה נאמר "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים" (ישעיה כו, ב). שם (דף פג א)

נד. בשבת כתיב "לדורותם" (שמות לא, טז) חסר ("לדלתם"), כעין דירה, מכיוון שקידש היום דירתם של ישראל צריכה להיות בנר דולק ושולחן ערוך ומטה מוצעת ודירתם מתוקנת כדירת חתן לקבל בו את הכלה, כי השבת היא כלה ולעולם אין מכניסים אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה כפי הראוי לה. בשעה שקידש היום וכלה זו באה ואינה מוצאה דירה מתוקנת ושולחן ערוך ונר דולק, כלה זו אומרת אין דירה זו מישראל, אין דירתו לקדושה. ולכן צריך היכר קדושה בבית. ולכן כתוב "לדורותם" בשבת ובציצית, שבהם יש היכר קדושה בדירתם. שם (דף פה א)

נה. אמרו חז"ל שלשה אלה שגורמים צרות לעצמם, מי שמקלל עצמו, ומי שזורק לחם או פירורים שיש בהם כזית, ומי שמדליק אש בצאת השבת כשעדיין לא הגיעו ישראל לקדושה דסידרא באמירת "ואתה קדוש". מפני שגורם להדליק אש של גהנם באותו אש שהדליק קודם הזמן, וכל אלה שבגהנם מקללים את מי שהדליק אש קודם הזמן [בקלות הכתובות בספר ישעיה פרק כב]. ולמה, בגלל שלא טוב להדליק אש כשיוצאת שבת עד שיבדילו בתפילה ויברכו על הכוס, ועד אותו זמן שבת הוא, וקדושת השבת שולט עליו. וכשעושים הבדלה כל אותם הממונים על ימות החול חוזרים למקומם ותפקידם שציוו אותם. כשנכנס שבת והתקדש היום, קודש מתעורר ושולט בעולם וחול מסתלק מהשלטון שלו, ואף שיוצא שבת לא חוזרים למקומם עד הזמן שיברכו, ברוך המבדיל בין קודש לחול, ויברכו בורא מאורי האש. אבל כשממתין מלהדליק אש עד אחרי קדושה דסידרא, אותם רשעים שבגהנם מצדיקים על עצמם דינו של הקדוש ברוך הוא, ומברכים את אותם האנשים השומרים שבת עד זמן זה בברכת "ויתן לך האלקים" וגו' (בראשית כז, כח) [ועיין שו"ת ישכיל עבדי ח"ח דף קפז].
הקדמת הזהר (דף יד ב) - פרשת פינחס (דף רמו ב)

נו. רב יוסף כשירד לבבל ראה בחורים רווקים שנכנסים ויוצאים במקום שנמצאים שם נשים נאות ולא חוטאים. אמר להם וכי אינכם מפחדים מיצר הרע. אמרו לו, אנחנו לא באנו לעולם ממחשבות רעות אלא ממקור של הקדושה שהרי אמר רב יהודה אמר רב מי שמקדש עצמו בזמן המצוה זוכה לראות בנים קדושים בנים מעולים שלא מפחדים מיצר הרע. רבי אבא אמר מה פירוש הפסוק "ואת שבתותי קדשו" (יחזקאל כ, כ) קדשו עצמכם בשבתות בזמן המצוה. ולכן מי שיוצא לדרך שיש בה נשים וכיוצא בזה, ישפיל את עיניו וידע שיש חמימות גדולה של הדרך ויצר הרע יכול לשלוט עליו חס ושלוש. פרשת וירא (דף קיב א) מדרש הנעלם